

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 47/2011-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. V. I. – A., G., zastúpeného advokátom JUDr. E. Š., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cob 238/2009 a jeho rozsudkom zo 16. júna 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. V. I. – A. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. augusta 2010 doručená sťažnosť Ing. V. I. – A., G. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. E. Š., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského

súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cob 238/2009 a jeho rozsudkom zo 16. júna 2010.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ zaslal poštou 28. januára 2008 Okresnému súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) žalobu proti obchodnej spoločnosti A., s. r. o. (ďalej len „žalovaný“), o zaplatenie sumy 1 165,27 € s príslušenstvom.

Sťažovateľ uviedol, že *„svoje právo na zaplatenie odplaty za uvádzanie osív predmetných odrôd na trh v generácii množenia C1 pochádzajúcich z mojich množiteľských cyklov som si voči žalovanému uplatnil na základe článku II ods. 4 Zmluvy o výhradnom práve na zastupovanie, obchodné využívanie a ďalšie množenie odrôd M., K., a. s. na území Slovenskej republiky zo dňa 02. 01. 1994, ktorú som uzavrel s obchodnou spoločnosťou M., K., a. s...“*

Zmluvu z 02. 01. 1994 poskytovateľ licencie vypovedal listom z 18. 05. 1999 pod zmeneným obchodným menom H., a. s., K., žalobca túto výpoveď prevzal dňa 9. 05. 1999. ...

Podľa článku V ods. 2 zmluvy z 02. 01. 1994 je výpovedná lehota dvojročná a začína plynúť odo dňa doručenia výpovede druhej strane. Táto výpovedná lehota teda začala plynúť dňa 19. 05. 1999 a skončila dňa 19. 05. 2001. Týmto dňom 19. 05. 2001 zaniklo exkluzívne licenčné právo žalobcovi na obchodné využívanie predmetných odrôd, čo však neznamená, že mu zaniklo licenčné právo ako také. Žalobcovi sa dňa 20. 05. 2001 výhradné licenčné právo na obchodné využívanie predmetných odrôd iba zmenilo na nevýhradné licenčné právo na základe článku V ods. 5 zmluvy 02. 01. 1994, nakoľko mu podľa uvedeného článku V ods. 5 zmluvy 02. 01. 1994 aj po ukončení platnosti zmluvy 02. 01. 1994 zostalo zachované právo na dokončenie množiteľského cyklu u zastupovaných odrôd, a to so všetkými právami a povinnosťami vyplývajúcimi z tejto zmluvy, teda aj s právom na uzatváranie sublicenčných zmlúv a na inkasovanie licenčných poplatkov od sublicencorov podľa článku II ods. 4 zmluvy 02. 01. 1994. ...

Žalovaná generácia množenia C1 u odrôd Balada a Brea v rámci celého množiteľského cyklu predstavuje piaty rok tohto množiteľského cyklu a týka sa sezóny 2002/2003.“

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 31 Cb 37/2008 z 21. septembra 2009 zaviazal žalovaného zaplatiť sťažovateľovi sumu 1 165,27 € s 0,1 % úrokom z omeškania denne od 1. februára 2004 do zaplatenia a náhradu trov konania v sume 874,60 €.

Podľa sťažovateľa súd prvého stupňa rozsudkom vo veci rozhodol na základe príslušných hmotnoprávných predpisov z oblasti semenárskeho práva, ktoré upravujú množiteľský cyklus, pričom dospel k záveru, že žalovaný obchodne využíval v roku 2003 osivá pšenice ozimnej odrôd Brea a Balada v generácii množenia C1, ktorá pochádza zo sťažovateľových množiteľských cyklov, preto je povinný poskytnúť mu odplatu (licenčné poplatky alebo náhradu ujmy).

Proti označenému rozsudku okresného súdu sa žalovaný odvolal. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 15 Cob 238/2009 zo 16. júna 2010 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu zamietol a uložil sťažovateľovi povinnosť nahradiť trovy odvolacieho konania.

Sťažovateľ namieta, že odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa *«nevychádzal zo zákonnej úpravy množiteľského cyklu, ale tento právny pojem si voluntaristicky nadefinoval tak, že množiteľský cyklus zamenil s generáciou množenia, o čom svedčia posledné dva riadky na strane 3 jeho rozsudku, v ktorých uvádza, že „pokiaľ ide o dokončenie množiteľského cyklu predmetných odrôd začatý v roku 2001 a dokončený v roku 2002.“ (koniec citátu). Odvolací súd teda časovo skrátil 6-ročný množiteľský cyklus pri obilninách na dobu jedného roka 2001/2002, a to bez poukazu na konkrétny hmotnoprávny predpis...»*

Táto zámena uvedených právnych pojmov mala za následok, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.»

Sťažovateľ ďalej namieta, že *„ak Krajský súd v Nitre pri rozhodovaní o odvolaní bol toho názoru, že na množiteľský cyklus nie je potrebné použiť tie hmotnoprávne predpisy, ktoré použil súd prvého stupňa (teda STN 46 0311 Uznávanie osiva a sadiva a výnos č. 2366/2001-100 v spojení s oznámením č. 531/2001 Z. z.), ale má sa použiť iný*

hmotnoprávny predpis, ktorý mu umožňuje prijať také odôvodnenie, aké uviedol v poslednom odseku na strane 3 svojho rozsudku, potom mal podľa § 213 ods. 2 O. s. p. vyzvať žalobcu aj žalovaného, aby sa vyjadrili k ustanoveniu neznámeho hmotnoprávneho predpisu, ktorý odvolací súd chcel použiť a ktorý upravuje inak terminus technicus množiteľský cyklus, ako ho upravujú právne predpisy použité súdom prvého stupňa.

Tým, že Krajský súd v Nitre mňa ako žalobcu nevyzval podľa § 213 ods. 2 O. s. p. na vyjadrenie sa k hmotnoprávnemu predpisu, z ktorého pri rozhodovaní o odvolaní vychádzal, svojim postupom mi odňal možnosť konať pred súdom...“.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ tvrdí, že napadnutým postupom a rozsudkom krajského súdu bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V nadväznosti na to sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vydal nález, ktorým o jeho sťažnosti takto rozhodne:

„1) Základné ľudské právo na súdnu ochranu Ing. V. I., podnikajúceho pod obchodným menom Ing. V. I. – A., zaručené v článku 46 ods. 1 Ústavy SR a základné ľudské právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, bolo postupom Krajského súdu v Nitre porušené.

2) Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok č. k. 15 Cob/238/2009-339 Krajského súdu v Nitre zo 16. 06. 2010 a vec vracia na ďalšie konanie.

3) Ing. V. I. sa priznáva finančné zadosťučinenie sumou 500,00 €, ktorú je Krajský súd v Nitre povinný vyplatiť Ing. V. I. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

4) Ing. V. I. priznáva Ústavný súd Slovenskej republiky trovy konania (právneho zastúpenia) sumou 137,24 €, ktoré je Krajský súd v Nitre povinný vyplatiť na účet advokáta JUDr. E. Š. vedený v... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo

ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa č 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorsich predpisov (dalej len „zákon o ústavnom súde“) každý navrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého navrhu ústavný súd skúma, i dôvody uvedene v  25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na dalsie konanie. Podľa tohto ustanovenia navrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, navrhy, ktoré nemajú zákonom predpisane nalezitosti, neprípustné navrhy alebo navrhy podane niekým zjavne neoprávneným, ako aj navrhy podane oneskorene moze ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uzsnesenim bez ústneho pojednávania. Ústavný súd moze odmietnuť aj navrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa č 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd ucinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajskeho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Cob 238/2009 a jeho rozsudkom zo 16. júna 2010. Sťažovateľ zaroven ústavnému súdu oznámil, že v predmetnej veci podal tiež dovolanie podľa  237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku z dôvodu, že mu bola odnata moznost konať pred súdom.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity, z ktorého vychádza čl. 127 ods. 1 ústavy, vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorej uplatnenie nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

V danom prípade sťažovateľ subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd akceptoval tým, že podal vo svojej veci dovolanie (6. júla 2010) ešte predtým, ako podal sťažnosť ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach prípadu sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci

mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu ako predčasné.

Za daných okolností ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní uplatnením zásady ratio temporis odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Nad rámec tohto rozhodnutia ústavný súd poukazuje aj na svoj právny názor (m. m. napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 184/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy možno takúto sťažnosť považovať za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Pritom lehota na podanie takejto sťažnosti bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú (k tomu porovnaj aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Bulena a spol. proti Českej republike a rozhodnutie uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Českej republiky zv. 29/uznesenie č. 3 a pod.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. februára 2011